

Wykład:

***Przestępstwa przeciwko biznesowi
oraz przestępczość zorganizowana***

Przedsiębiorstwo - definicja oraz cel działania

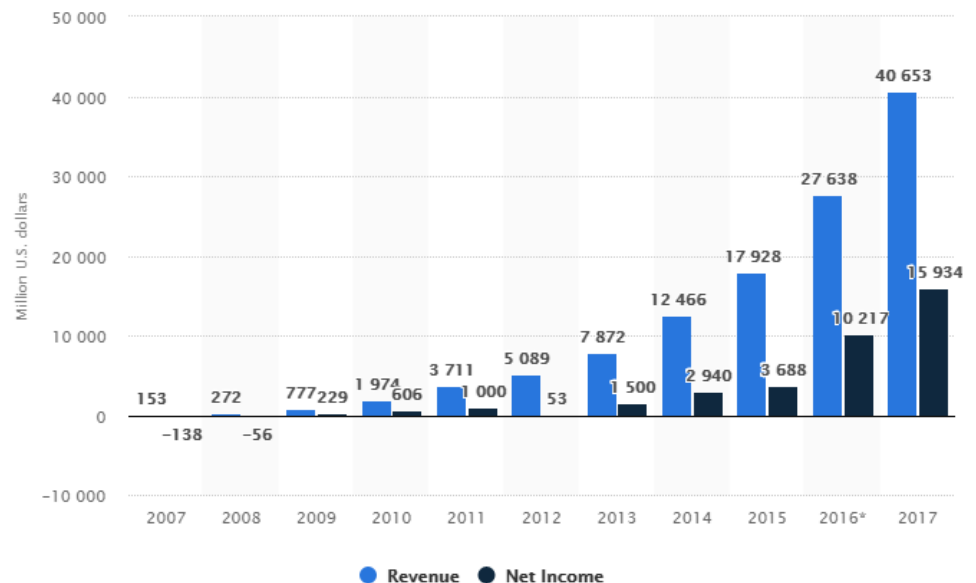
Przedsiębiorstwo jest wyodrębnioną pod względem ekonomicznym jednostką prowadzącą działalność produkcyjną, handlową lub usługową.

Odrębność ekonomiczna przedsiębiorstwa oznacza wydzielenie określonego majątku, pokrywanie wydatków z własnych przychodów, posiadanie w banku odrębnego rachunku rozliczeniowego.

Podstawowym celem działalności firmy jest osiągnięcie zysku.

Mark Zuckerberg
net worth 71 mld USD (2018)

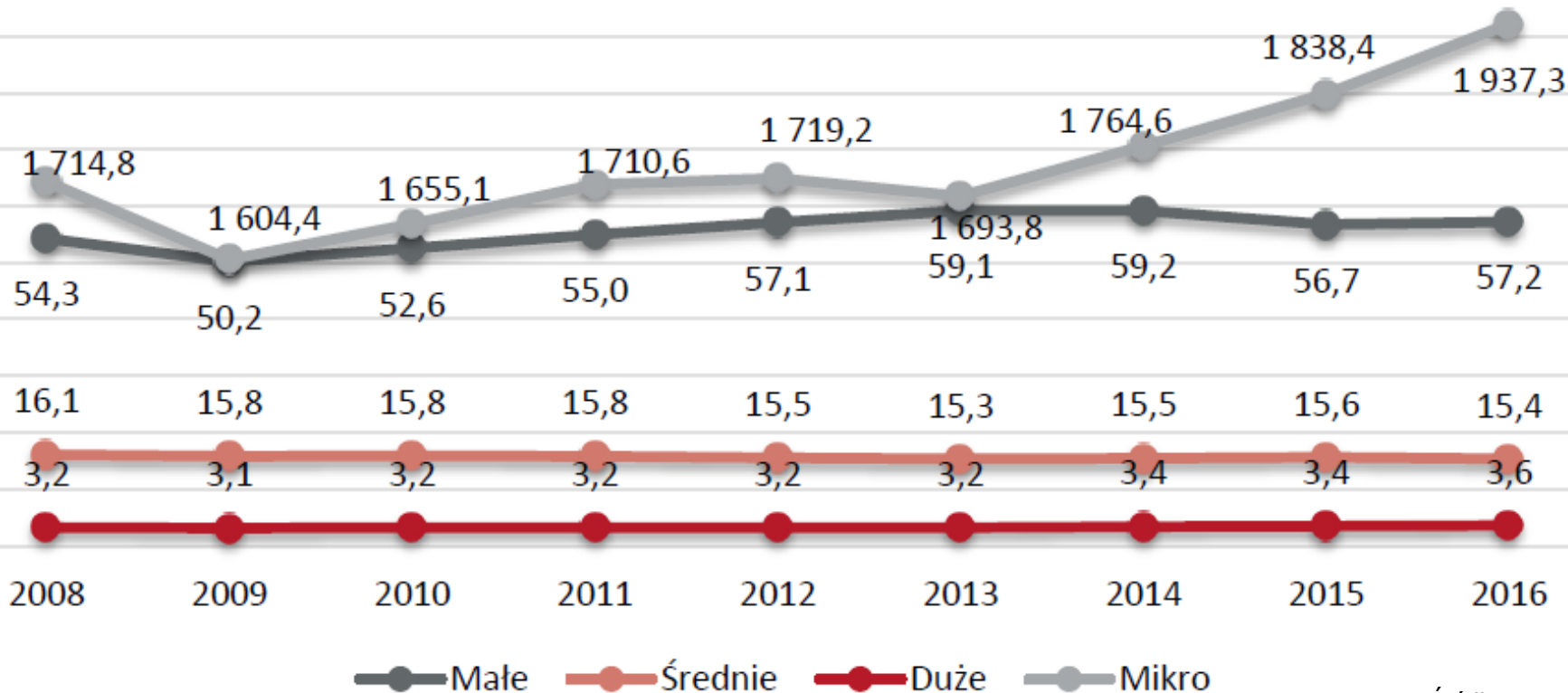
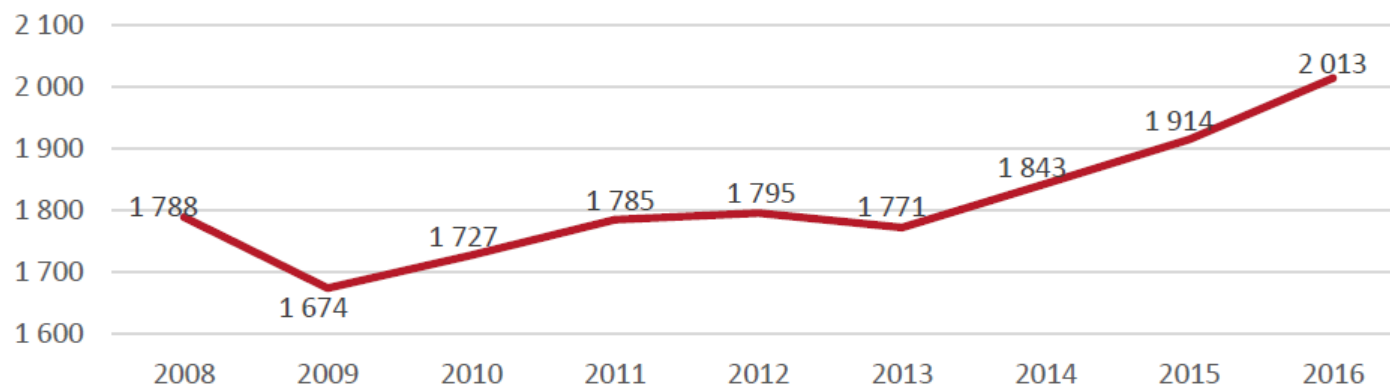

Firmy o największej wartości giełdowej

Company	Country	Market value \$m	Sector	Turnover \$m	Net income \$m	Total assets \$m
Apple	US	724 773	Technology hardware & equipment	182 795	39 510	231 839
Exxon Mobil	US	356 549	Oil & gas producers	364 763	32 520	349 493
Berkshire Hathaway	US	356 511	Nonlife insurance		19 872	526 186
Google	US	345 849	Software & computer services	66 001	14 444	131 133
Microsoft	US	333 525	Software & computer services	86 833	22 074	172 384
PetroChina	China	329 715	Oil & gas producers	367 854	17 269	385 178
Wells Fargo	US	279 920	Banks		23 057	1 687 155
Johnson & Johnson	US	279 724	Pharmaceuticals & biotechnology	74 331	16 323	127 723
Industrial & Commercial Bank of China	China	275 389	Banks		44 441	3 316 892
Novartis	Switzerland	267 897	Pharmaceuticals & biotechnology	49 551	9 433	117 393
China Mobile	Hong Kong	267 252	Mobile telecommunications	103 977	17 714	205 592
Wal-Mart Stores	US	265 107	General retailers	485 651	16 363	203 706
General Electric	US	249 774	General industrials	148 589	15 212	645 808
Nestle	Switzerland	243 702	Food producers	92 165	14 543	132 186
Toyota Motor	Japan	238 925	Automobiles & parts	248 955	17 666	400 235

Źródło: FT500, 2015.

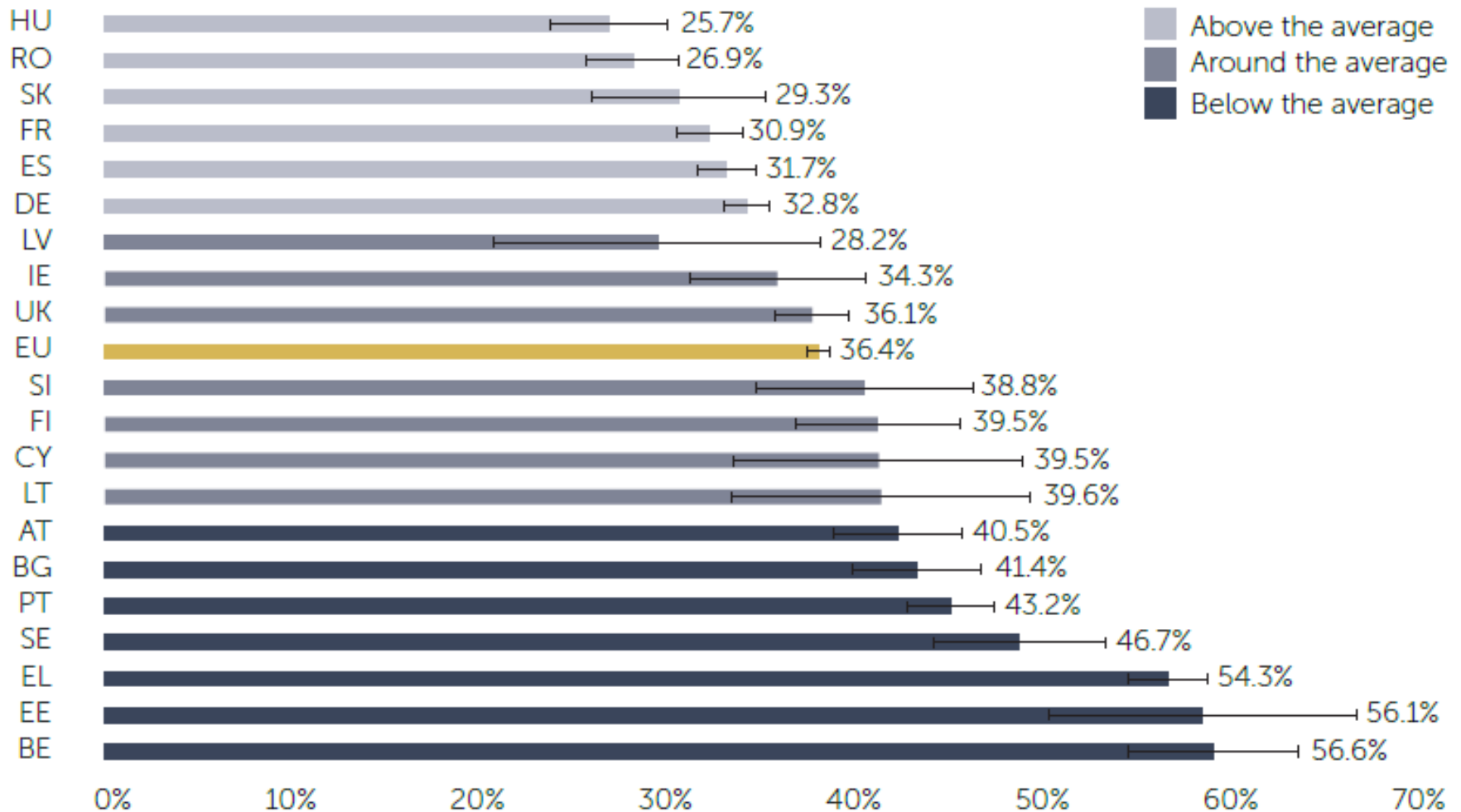
Liczba przedsiębiorstw aktywnych w Polsce (w tys.)

Dochody MSP rozliczających się w ramach PIT, 2013

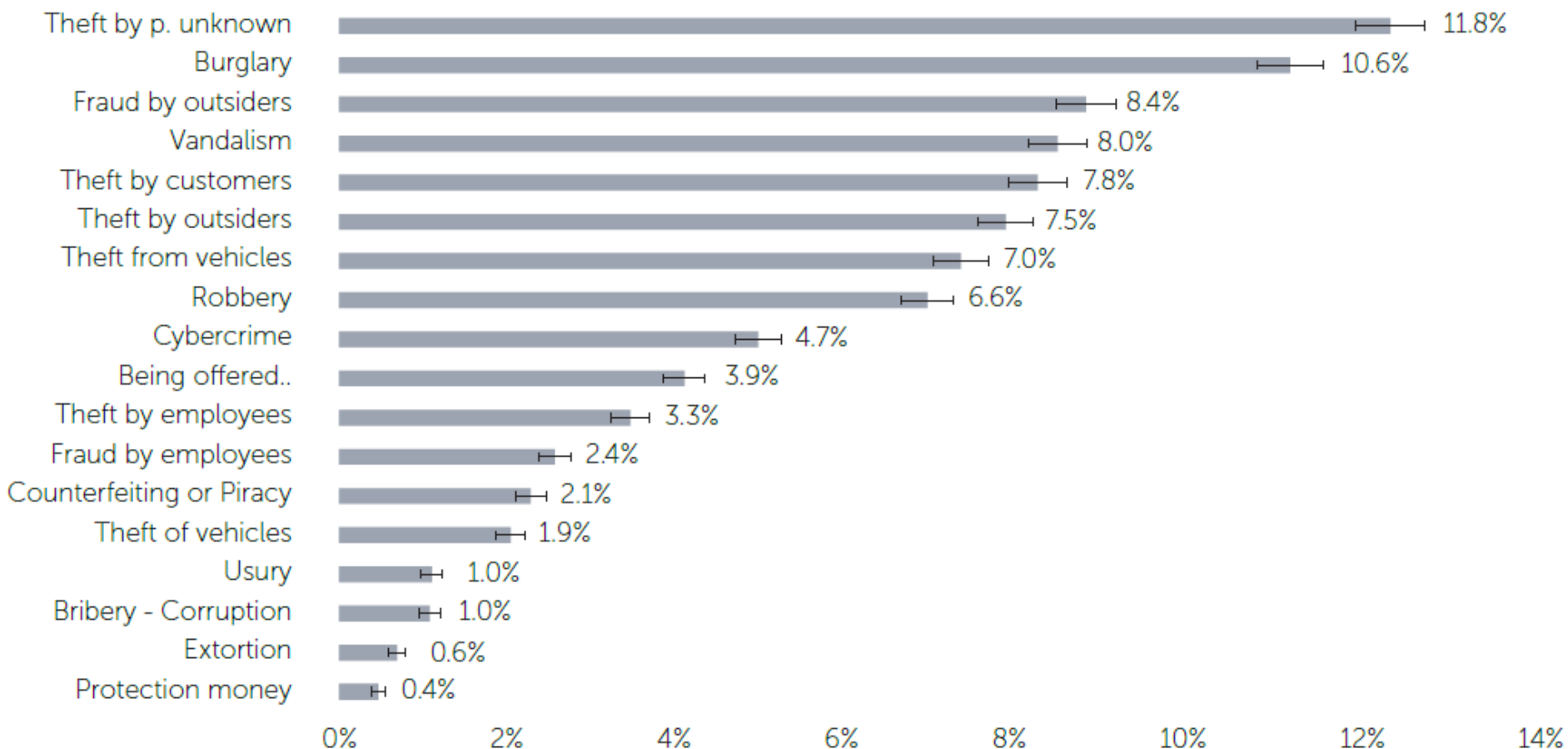
Wskaźnik	Liczba podatników	Przeciętny dochód pomniejszony o odliczone składki na ubezpieczenia społeczne
Podatnicy osiągający dochody wyłącznie z pozarolniczej działalności gospodarczej	340 864	28 216
<i>w tym o dochodach do 85 528 zł</i>	<i>325 923</i>	<i>23 848</i>
<i>w tym o dochodach powyżej 85 528 zł</i>	<i>14 941</i>	<i>123 503</i>
Podatnicy osiągający dochody z pozarolniczej działalności gospodarczej i jednocześnie z innych źródeł	1 355 093	40 014
<i>w tym o dochodach do 85 528 zł</i>	<i>1 254 488</i>	<i>33 465</i>
<i>w tym o dochodach powyżej 85 528 zł</i>	<i>100 605</i>	<i>121 681</i>
Podatnicy opodatkowani wg stawki 19%	446 485	193 643
RAZEM	2 142 442	70 153

Odsetek przedsiębiorstw, które stały się ofiarami przestępstw w ciągu ostatnich 12 miesięcy

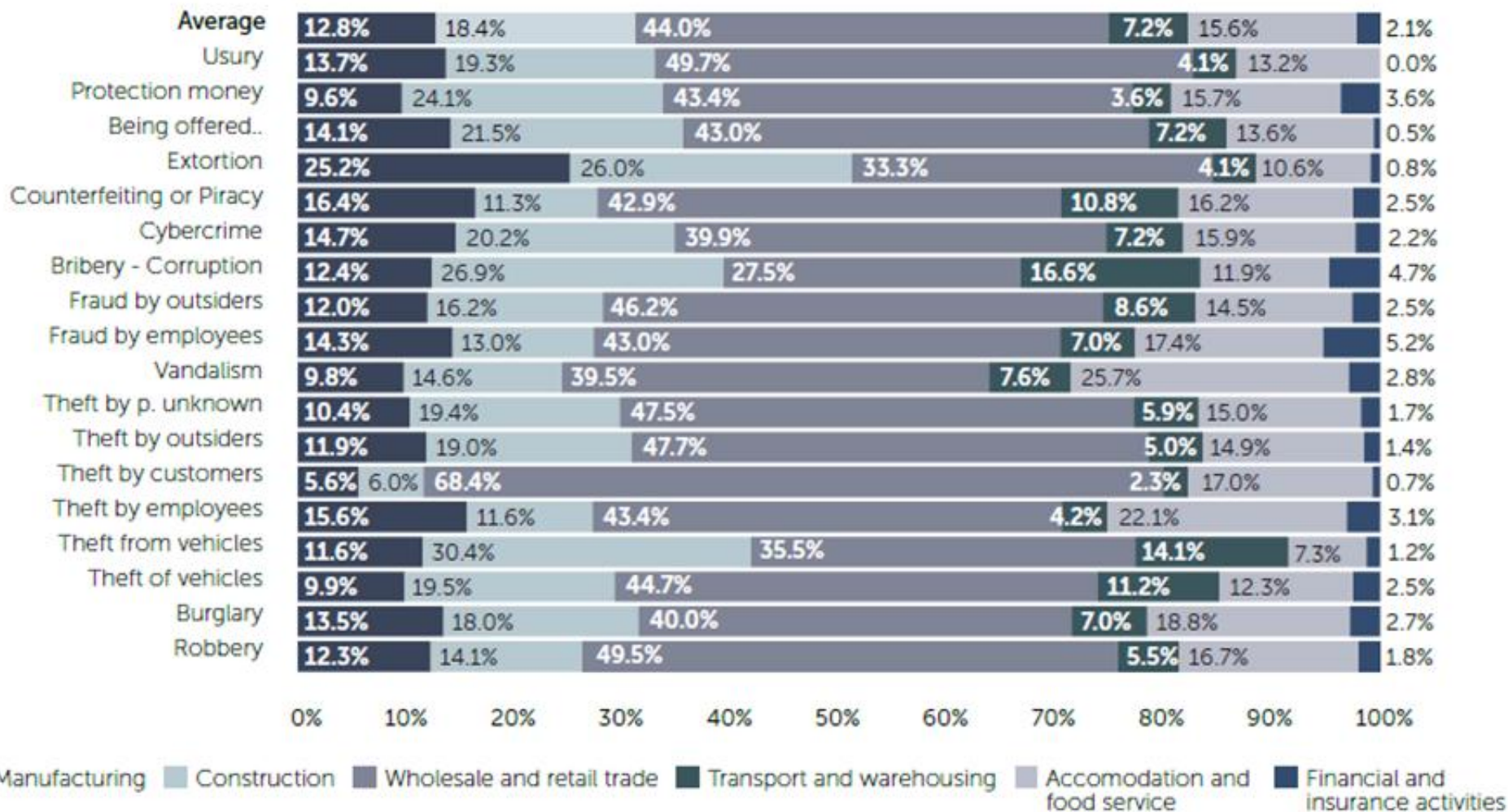
Źródło: EC, *The crime against businesses in Europe*, 2013.

Odsetek przedsiębiorstw, które stały się ofiarami różnych przestępstw w ciągu ostatnich 12 miesięcy

Źródło: EC, *The crime against businesses in Europe*, 2013.

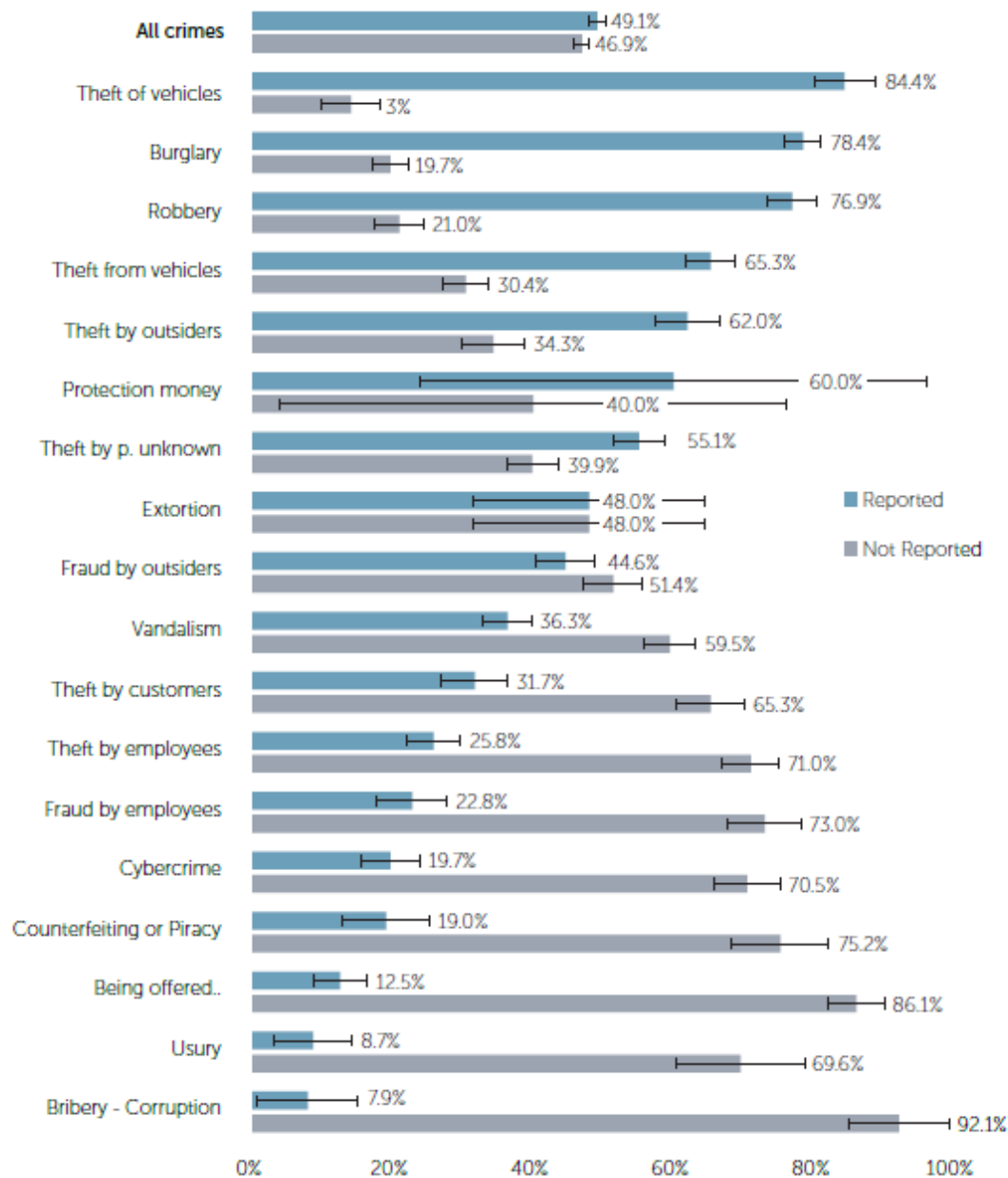
Przestępstwa z podziałem na branże gospodarki

Źródło: EC, *The crime against businesses in Europe*, 2013.

Odsetek przedsiębiorstw, które zgłosiły oraz tych, które nie zgłosiły przestępstwa

Źródło: EC, *The crime against businesses in Europe, 2013.*

Powody, dla których nie zgłaszano przestępstw

CRIME	No loss or damage or too trivial	Police/ judicial authority have not done anything	Police/ judicial authority have not done anything in the past	Not enough proof	There was no insurance requirement	Deal with matter ourselves	Fear of reprisals	Fear of negative publicity	They occur too frequently	Other	Don't know
Robbery	57.0%	29.1%	17.7%	29.1%	5.1%	29.1%	2.5%	1.3%	6.3%	3.8%	1.3%
Burglary	74.5%	34.3%	14.6%	19.0%	5.8%	21.2%	6.6%	2.2%	5.8%	1.5%	0.7%
Theft of vehicles	33.3%	11.1%	11.1%	29.6%	63.0%	3.7%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	37.0%
Theft from vehicles	54.8%	39.4%	14.8%	20.0%	2.6%	14.2%	1.3%	3.9%	6.5%	5.8%	5.8%
Theft by employees	43.7%	7.8%	4.5%	38.0%	4.1%	63.3%	6.1%	3.7%	5.7%	2.9%	0.0%
Theft by customers	55.5%	23.1%	10.4%	34.7%	4.0%	27.2%	2.3%	3.5%	5.8%	13.9%	2.9%
Theft by outsiders	50.5%	40.8%	34.0%	29.1%	1.9%	28.2%	0.0%	1.9%	12.6%	4.9%	1.9%
Theft by p. unknown	53.3%	28.9%	17.8%	39.1%	3.0%	11.2%	4.1%	1.5%	4.6%	7.1%	2.5%
Vandalism	51.9%	35.4%	14.4%	23.9%	4.6%	23.5%	2.8%	0.4%	4.9%	5.6%	0.4%
Fraud by employees	18.1%	13.8%	8.0%	31.2%	10.1%	71.0%	0.0%	12.3%	0.7%	4.3%	0.0%
Fraud by outsiders	39.3%	37.2%	15.3%	15.3%	2.6%	27.6%	3.1%	2.6%	10.7%	15.8%	0.5%
Bribery - Corruption	25.7%	20.0%	14.3%	28.6%	-	25.7%	25.7%	8.6%	5.7%	17.1%	2.9%
Cybercrime	68.2%	36.3%	7.3%	19.6%	5.0%	33.0%	-	0.6%	5.0%	6.1%	3.4%
Counterfeiting or Piracy	32.9%	21.5%	13.9%	35.4%	1.3%	24.1%	3.8%	1.3%	8.9%	21.5%	3.8%
Extortion	25.0%	41.7%	25.0%	33.3%	-	41.7%	33.3%	0.0%	0.0%	8.3%	0.0%
Being offered stolen/counterfeited goods	54.7%	24.0%	11.2%	34.6%	1.1%	14.0%	11.2%	3.4%	12.3%	9.5%	0.0%
Protection money	0.0%	50.0%	0.0%	50.0%	0.0%	50.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
Usury	25.0%	29.2%	12.5%	8.3%	-	8.3%	6.3%	2.1%	-	31.3%	18.8%
All crimes	52.2%	30.8%	15.4%	27.4%	5.0%	24.9%	3.8%	2.4%	6.6%	7.6%	2.8%

Źródło: EC, *The crime against businesses in Europe*, 2013.

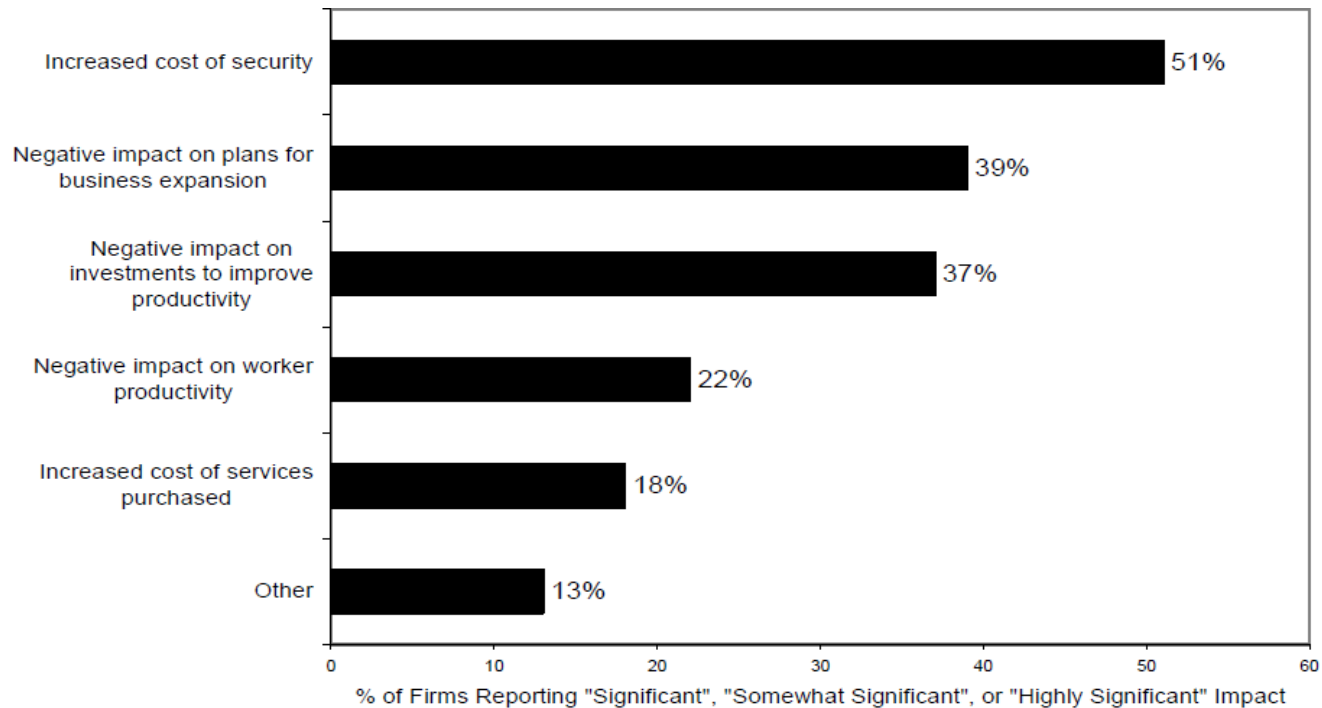
Przestępstwa przeciwko MSP w Polsce

Przestępstwo	Firmy mikro n=600	Firmy małe n=300	Firmy średnie n=200	Ogółem* (n=1100)
<i>Firmy, które spotkały się ze zdarzeniami przestępczymi</i>	24,0%	17,7%	14,0%	20,5%
Kradzież z włamaniem (do siedziby firmy, magazynu, sklepu itp.)	7,0%	6,3%	7,0%	6,8%
Kradzież towaru	6,5%	5,7%	4,5%	5,9%
Kradzież środka transportu / maszyny	6,5%	4,3%	3,0%	5,3%
Przywłaszczenie towaru przez odbiorcę	3,0%	1,3%	0,0%	2,0%
Kradzież pieniędzy	2,3%	1,0%	0,0%	1,5%
Próba wymuszenia haraczu	0,5%	0,0%	0,0%	0,3%
Inne działania o charakterze przestępczym	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

*dane nieważone

Źródło: Szczepaniec M., Czuba T., Pietrzak J., Qualifact, Finanse MSP 2015.

Wpływ przestępczości na działalność gospodarczą na Jamajce

Jamajka mogłaby się rozwijać w tempie 5,4% rocznie, gdyby obniżyła wskaźnik zabójstw (**61,6 na 100 tys. mieszkańców** w 2009 r.) do poziomu takiego, jaki ma Kostaryka (11,4 na 100 tys. mieszkańców).

Przestępstwa białych kołnierzyków */ white collar crime /*

Przestępstwa popełniane przez dobrze sytuowane osoby, piastujące ważne stanowiska, cieszące się zaufaniem społecznym.

Mogą polegać na fałszowaniu dokumentów, defraudacji pieniędzy, wykorzystywaniu poufnych informacji.

Martha Stewart

Podjezwana o **transakcję papierami wartościowymi z wykorzystaniem poufnych informacji**. W grudniu 2001 roku sprzedała swoje akcje firmy farmaceutycznej ImClone na dzień przed ich gwałtownym spadkiem. W marcu 2003 roku została uznana winną i skazana na karę 5 miesięcy więzienia.

Andrew Fastow (ur. 1961), księgowy ENRONU

Fastow był odpowiedzialny za przerzucanie części aktywów Enronu do wielu filii i spółek zależnych, aby ukryć w ten sposób rosnące straty i długi wielkiego energetycznego koncernu. Firma składała fałszywe raporty finansowe, a podpisywał je właśnie Fastow.

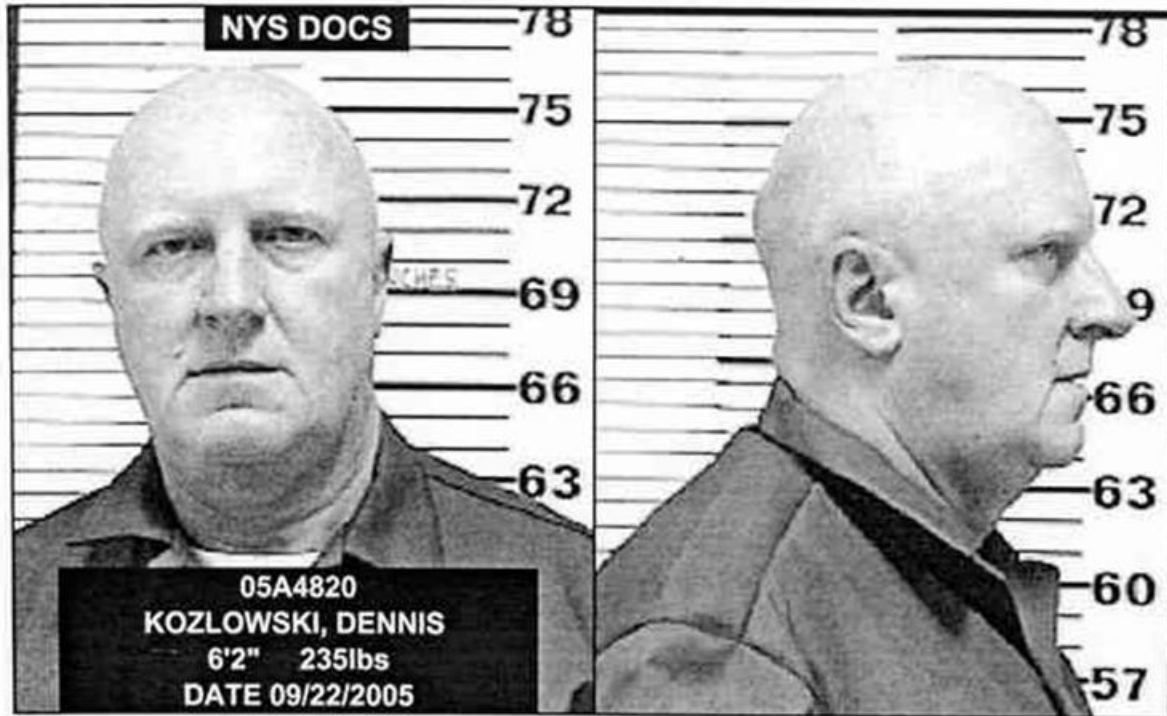
Całkowite **straty akcjonariuszy i wierzycieli mogły wynieść nawet 80 mld dolarów.**

Po aresztowaniu policja zajęła mu - oprócz kilku mieszkań i domów - wart 5 mln dolarów jacht. Początkowo skazany na 10 lat i przepadek mienia o wartości 24 mln USD.

W więzieniu spędził 5 lat.

Dennis Kozlowski – wyrok od 8 do 25 lat zwolniony warunkowo w 2014 r.

Sex - MALE Race - WHITE Hair - BLD/GY Eyes - BLUE DOB - 11/26/1946
SCAR RS FACE, LT. WRIST

NYSID # - 1959351J

ID CARD # - 00086723

Wyrok m.in. za wypłatę **81 mln USD** niezasadnionych bonusów oraz zakup dzieł sztuki za **15 mln USD** (na rachunek Tyco).

Przestępczość zorganizowana – definicja (USA)

- zaspokajanie przez przestępczość zorganizowaną potrzeb części społeczeństwa na nielegalne usługi zabronione przez prawo,
- zorganizowana hierarchia,
- zyski uzyskiwane drogą przestępstwa,
- podział ról w grupie,
- przestrzeganie zasad obowiązujących w grupie i lojalność wobec niej,
- wymuszanie przemocą przestrzegania zasad obowiązujących w grupie,
- przenikanie do organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości, polityki i gospodarki w celu zapewnienia bezpieczeństwa i efektywności przedsięwzięć grupy,
- używanie przemocy i groźby,
- postępująca specjalizacja.

Przestępczość zorganizowana – definicja (EU)

Komisja Europejska i Grupa Ekspertów
ds. Przestępczości Zorganizowanej Rady Europy

- współpraca trzech lub więcej osób,
- przez dłuższy lub nieokreślony czas,
- podejrzanych lub skazanych za popełnienie poważnych przestępstw kryminalnych,
- w celu uzyskania korzyści i/lub władzy.

Znamiona przestępczości zorganizowanej – wg Komisji Europejskiej

- wykonywanie określonego zadania lub pełnienie określonej funkcji przez każdego z członków,
- użycie różnych form wewnętrznej dyscypliny i kontroli,
- używanie przemocy lub innych środków w celu zastraszenia,
- wywieranie wpływu na polityków, media, administrację publiczną, organa ścigania, administracje wymiaru sprawiedliwości lub ekonomię poprzez korupcję lub zastosowanie innych środków,
- wykorzystywanie struktur handlowych lub podobnych,
- pranie pieniędzy,
- prowadzenie działalności na skalę międzynarodową.

Przychody z nielegalnych rynków (w mld EUR rocznie)

Illicit market	7 OCP countries	Whole EU
Illicit drugs	20.2	27.7
Heroin	5.7	8.0
Cocaine	5.3	6.8
<i>Cannabis</i>	<i>5.4</i>	<i>6.7</i>
<i>Amphetamines</i>	<i>1.6</i>	<i>2.8</i>
<i>Ecstasy</i>	<i>2.2</i>	<i>3.5</i>
Trafficking in human beings (THB)	Estimate available only in few EU MS	
Illicit trafficking in firearms (ITF)	-	0.4
Illicit trade in tobacco products (ITTP)	5.2	9.4
Counterfeiting	21.6	42.7
Illegal gambling	Estimate available only in few EU MS	
Extortion racketeering	Estimate available only in few EU MS	
Usury	Estimate available only in few EU MS	
MTIC fraud	16.9	29.3
Cargo theft	0.36	0.42
TOTAL	64.2	109.9

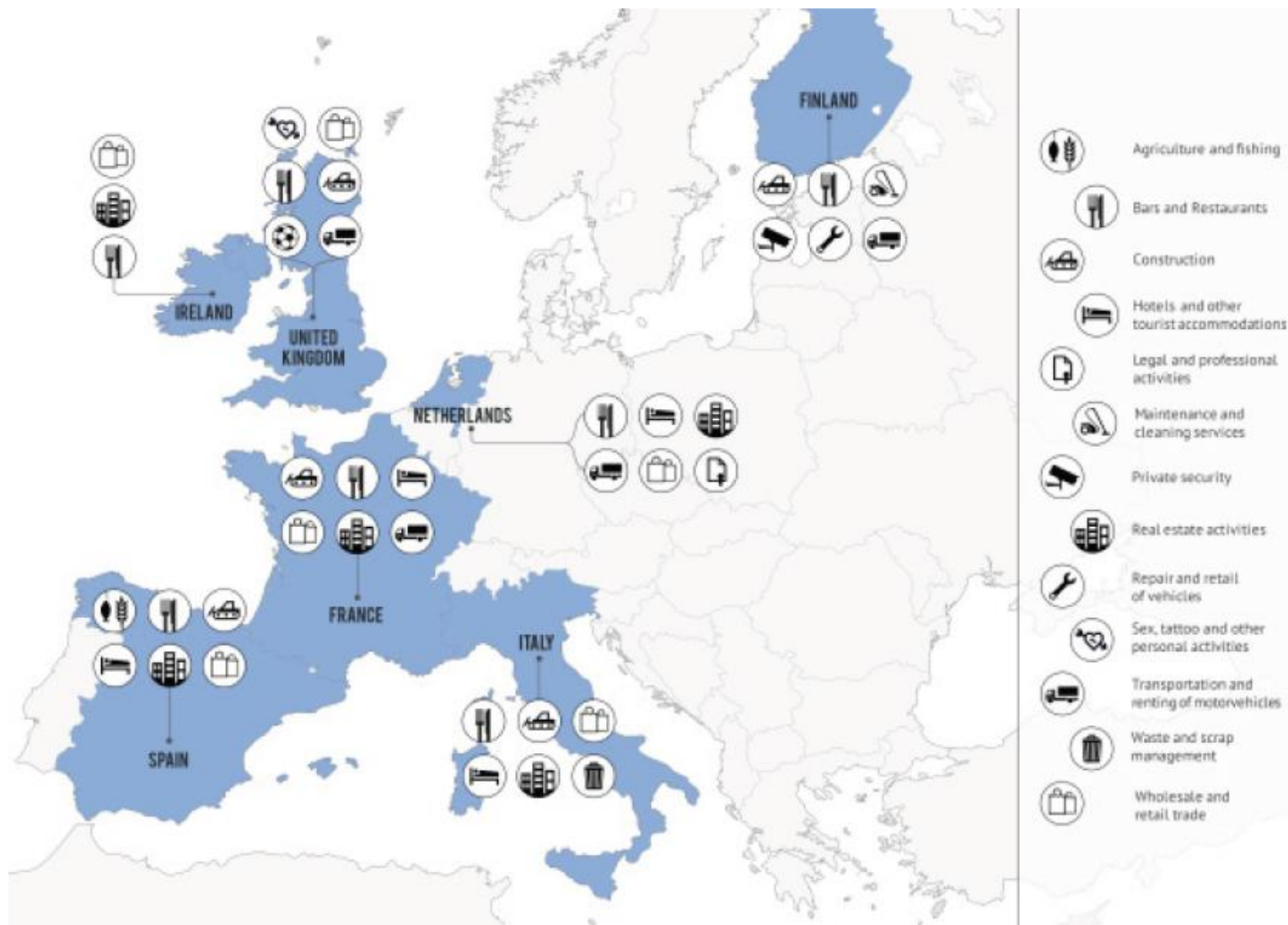
MTIC - (missing trader intra-community)

Przychody z nielegalnych rynków (w mln EUR rocznie)

OCP countries – Estimates (million euro)							
Illicit Market	Finland	France	Ireland	Italy	Netherlands	Spain	UK
Heroin ^a	102	957	623	1,370	54	271	2,321
Cocaine ^a	17	755	90	1,699	85	1,200	1,452
Cannabis ^b	21	1,277	47	1,356	305	1,575	787
Amphetamines ^c	41	55	16	284	19	338	811
Ecstasy	47	190	30	639	73	558	702
Trafficking in human beings (THB)	N/A	3,000 ^d	N/A	3,082 ^e	460 ^f	N/A	151 ^g
Illicit trafficking in firearms (ITF)	N/A	N/A	N/A	93 ^h	N/A	N/A	N/A
Illicit trade in tobacco products (ITTP) ^a	146	2,083	277	546	249	635	1,304
Counterfeiting ^a	280	5,746	456	4,596	1,986	3,928	4,570
Illegal gambling	N/A	N/A	N/A	425 ^h	130 ^f	N/A	1,128 ⁱ
Extortion racketeering	N/A	N/A	N/A	5,253 ^j	N/A	N/A	N/A
Usury	N/A	N/A	N/A	4,634 ^k	N/A	N/A	N/A
Fraud (MTIC fraud) ^a	2,956	2,957	2,958	2,959	2,960	2,961	2,962
Organised property crime (Cargo theft) ^m	0.3	48	0.8	11	47	21	233
TOTAL (Heroin, Cocaine, Cannabis, Amphetamines, Ecstasy, ITTP, Counterfeiting, MTIC frauds, Cargo theft)	1,084	16,010	1,708	15,993	3,428	10,834	15,142

Źródło: *From illegal markets to legitimate businesses: the portfolio of organised crime in Europe, 2015.*

Sektory biznesu z największymi inwestycjami zorganizowanych grup przestępczych

Źródło: *From illegal markets to legitimate businesses: the portfolio of organised crime in Europe*, 2015.

Przestępczość zorganizowana

Art. 258 k.k.

§ 1. Kto bierze udział w zorganizowanej grupie albo związku mających na celu popełnienie przestępstwa lub przestępstwa skarbowego, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Jeżeli grupa albo związek określone w § 1 mają charakter zbrojny albo mają na celu popełnienie przestępstwa o charakterze terrorystycznym, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 3. Kto grupę albo związek określone w § 1, w tym mające charakter zbrojny, zakłada lub taką grupą albo związkiem kieruje, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 4. Kto grupę albo związek mające na celu popełnienie przestępstwa o charakterze terrorystycznym zakłada lub taką grupą lub związkiem kieruje, podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3.

Obowiązujący w Polsce kodeks karny, tak jak ustawodawstwo karne wielu innych krajów, nie zawiera definicji przestępczości zorganizowanej. Natomiast w art. 258 k.k. dokonana została penalizacja zakładania, kierowania oraz udziału w zorganizowanej grupie lub związku mającym na celu popełnienie przestępstwa. Analogicznie kwestię tę traktują także ustawodawstwa wielu innych państw oraz regulacje międzynarodowe.

Przestępczość zorganizowana – definicja KGP (Polska)

- sprawcy działają z chęci zysku lub żądzy władzy;
- działalność grupy trwa przez dłuższy czas;
- grupa tworzy zorganizowaną strukturę, w której występuje podział zadań między członkami;
- sposobem zarabiania pieniędzy jest multiprzestępczość;
- grupa jest hermetyczna, zdyscyplinowana i poddana kontroli wewnętrznej;
- używa przemocy lub innych środków zastraszania;
- dąży do wywarcia wpływu na politykę, organy ścigania, sądy lub media,
- często prowadzi działalność w skali międzynarodowej;
- „pierze brudne pieniądze”.

Obszary działania zorganizowanych grup przestępczych

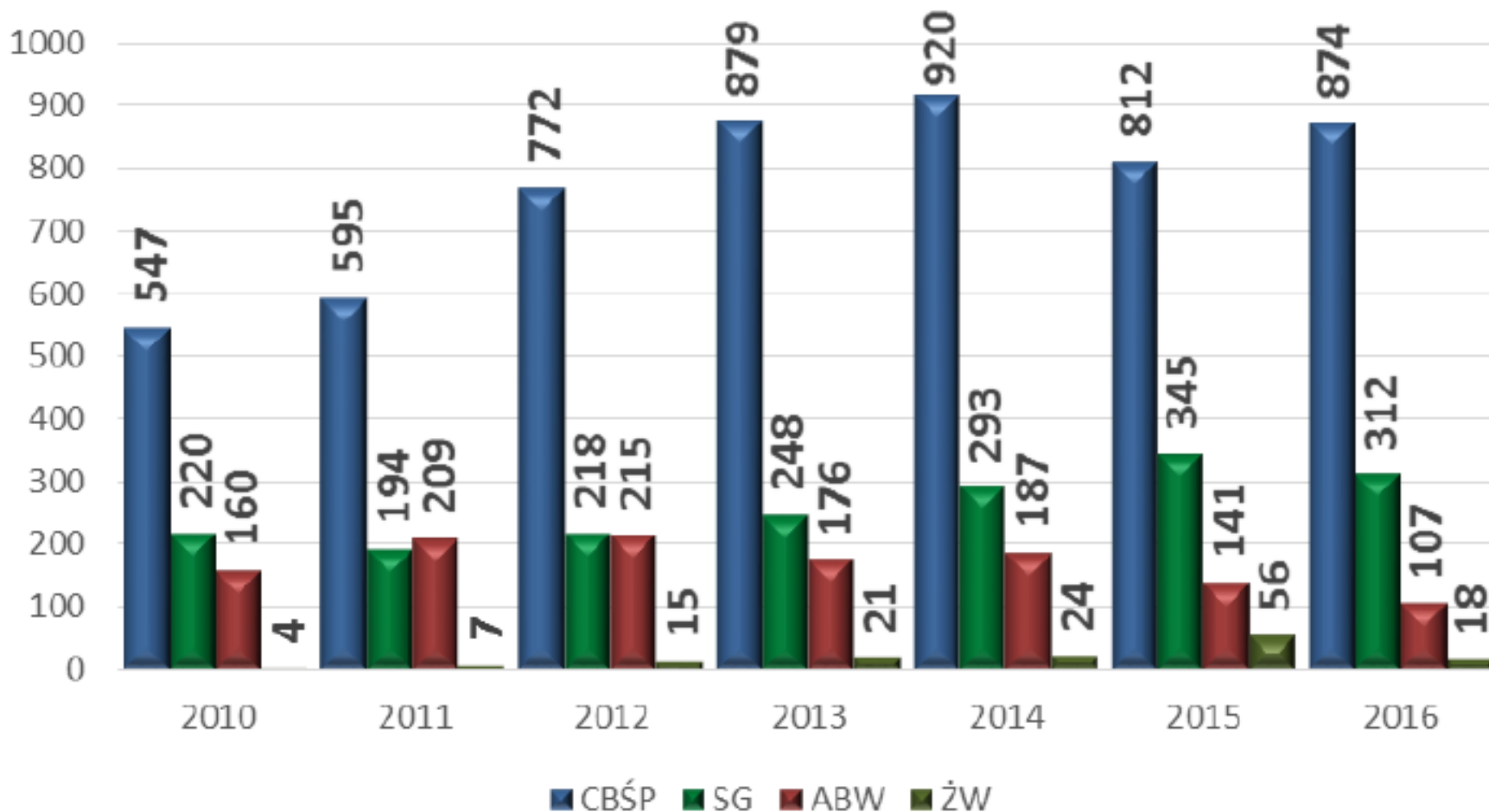
1. Przestępczość narkotykowa – produkcja, przemyt i dystrybucja narkotyków.

2. Przestępczość ekonomiczna - wyłudzenia nienależnych zwrotów podatku VAT i unikanie akcyzy czy zaniżania należności publicznoprawnych, przestępstwa na rynku bankowym, ubezpieczeniowym i kapitałowym, a także przestępczość związaną m.in. z zamówieniami publicznymi czy przeciwko prawom autorskim i pokrewnym.

3. Przestępczość kryminalna - uprowadzenia, rozboje, szantaże, zabójstwa, wymuszenia.

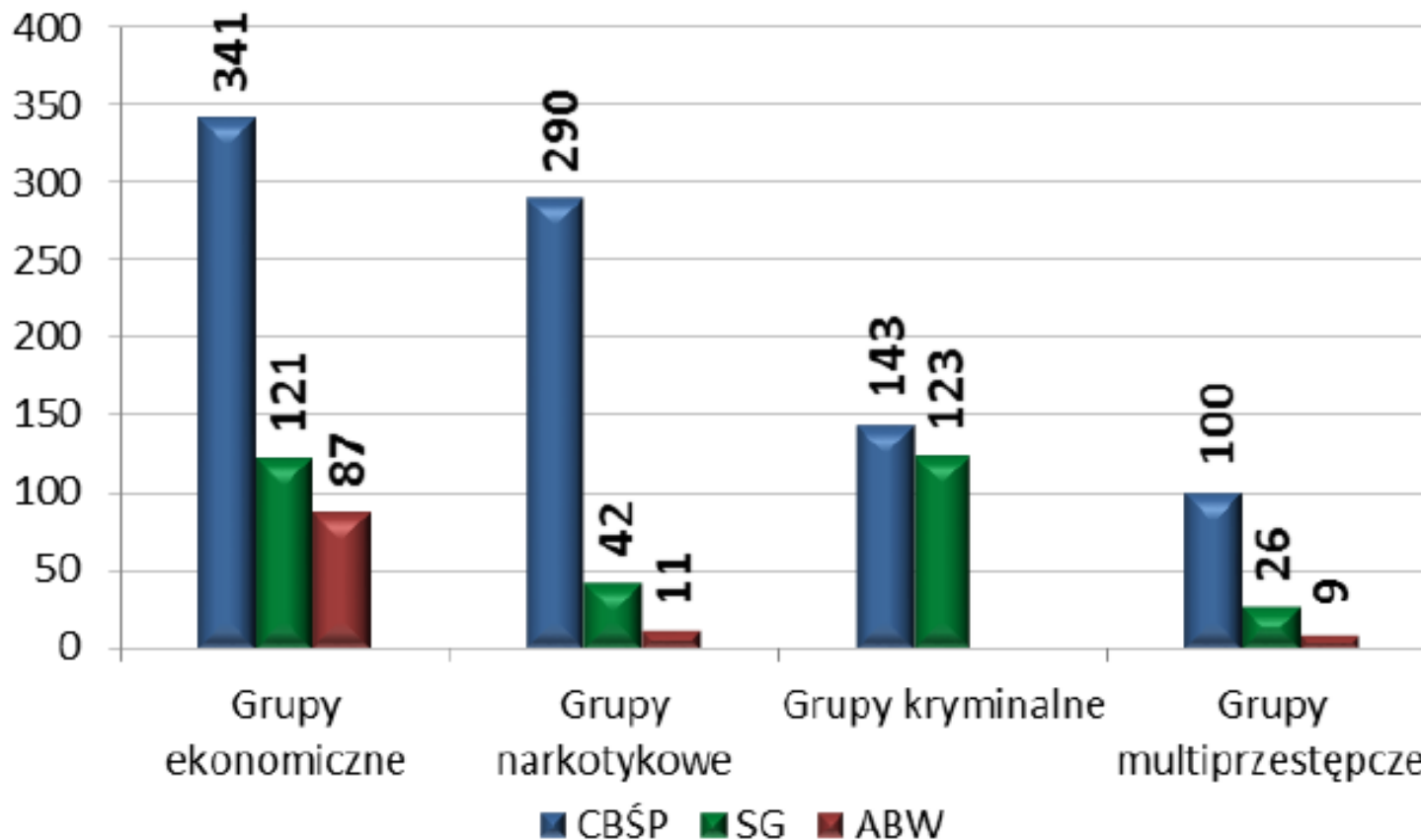

Liczba zorganizowanych grup przestępczych pozostających w zainteresowaniu CBŚP, SG, ABW i ŻW

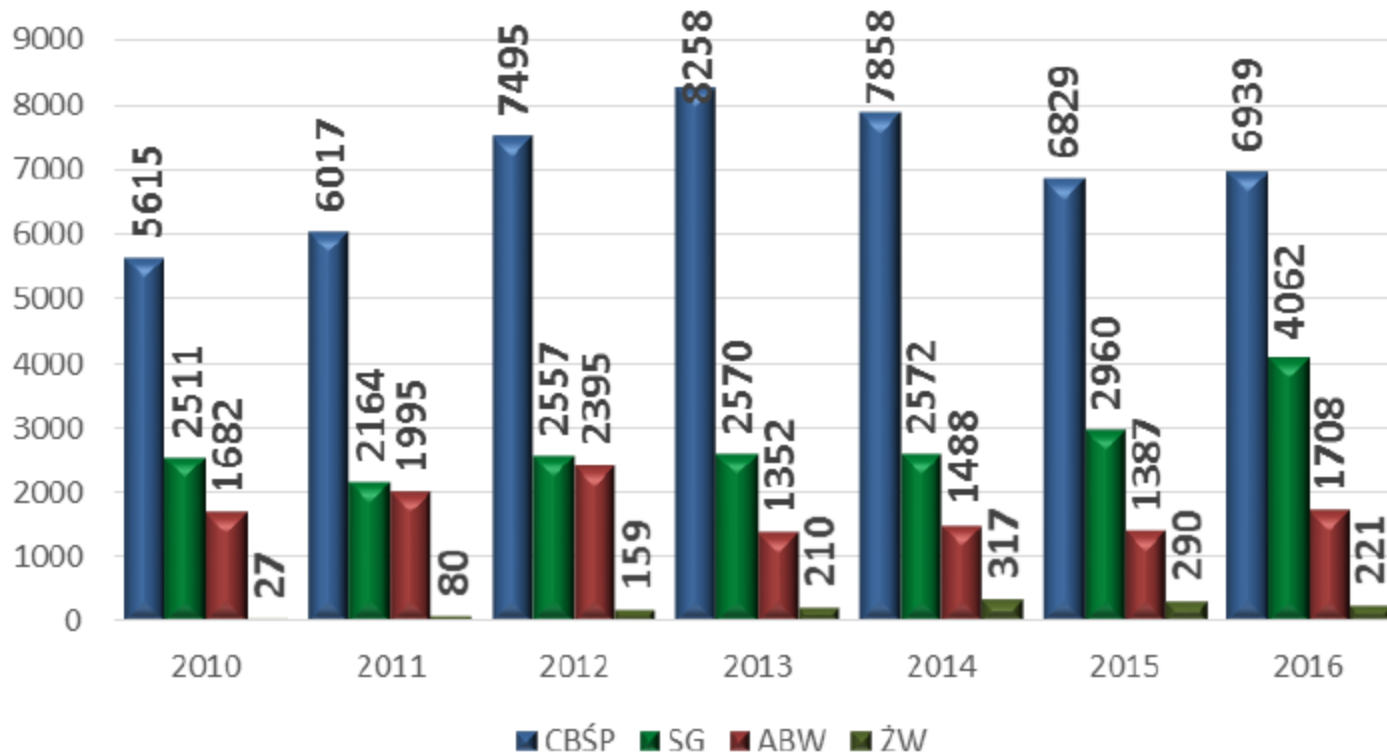
Źródło: MSWiA, Raport o stanie bezpieczeństwa w Polsce w 2016 roku.

Liczba zorganizowanych grup przestępczych według działalności

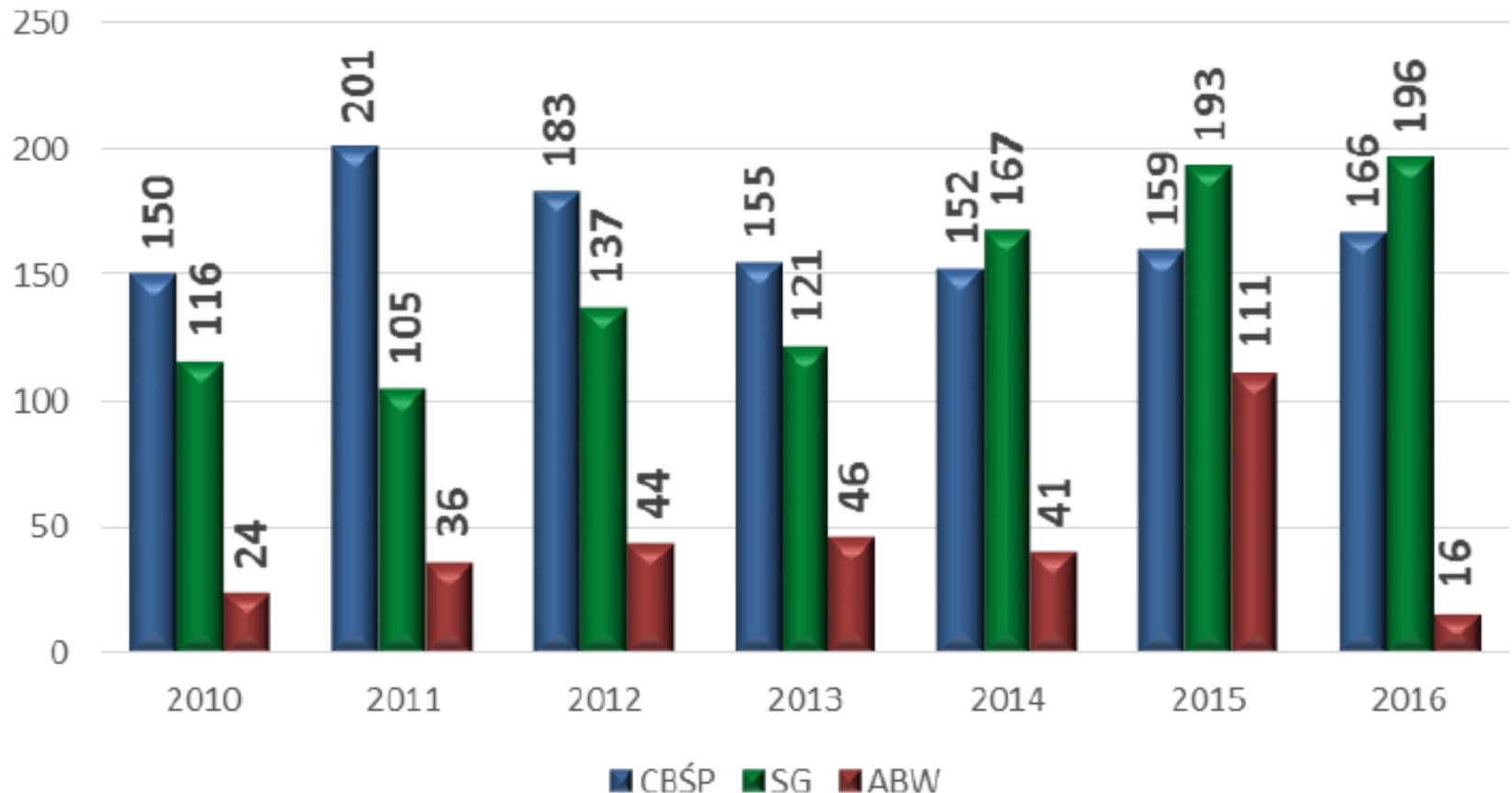
Źródło: MSWiA, Raport o stanie bezpieczeństwa w Polsce w 2016 roku.

Liczba osób objętych zainteresowaniem w ramach spraw operacyjnych dot. zorganizowanych grup przestępczych

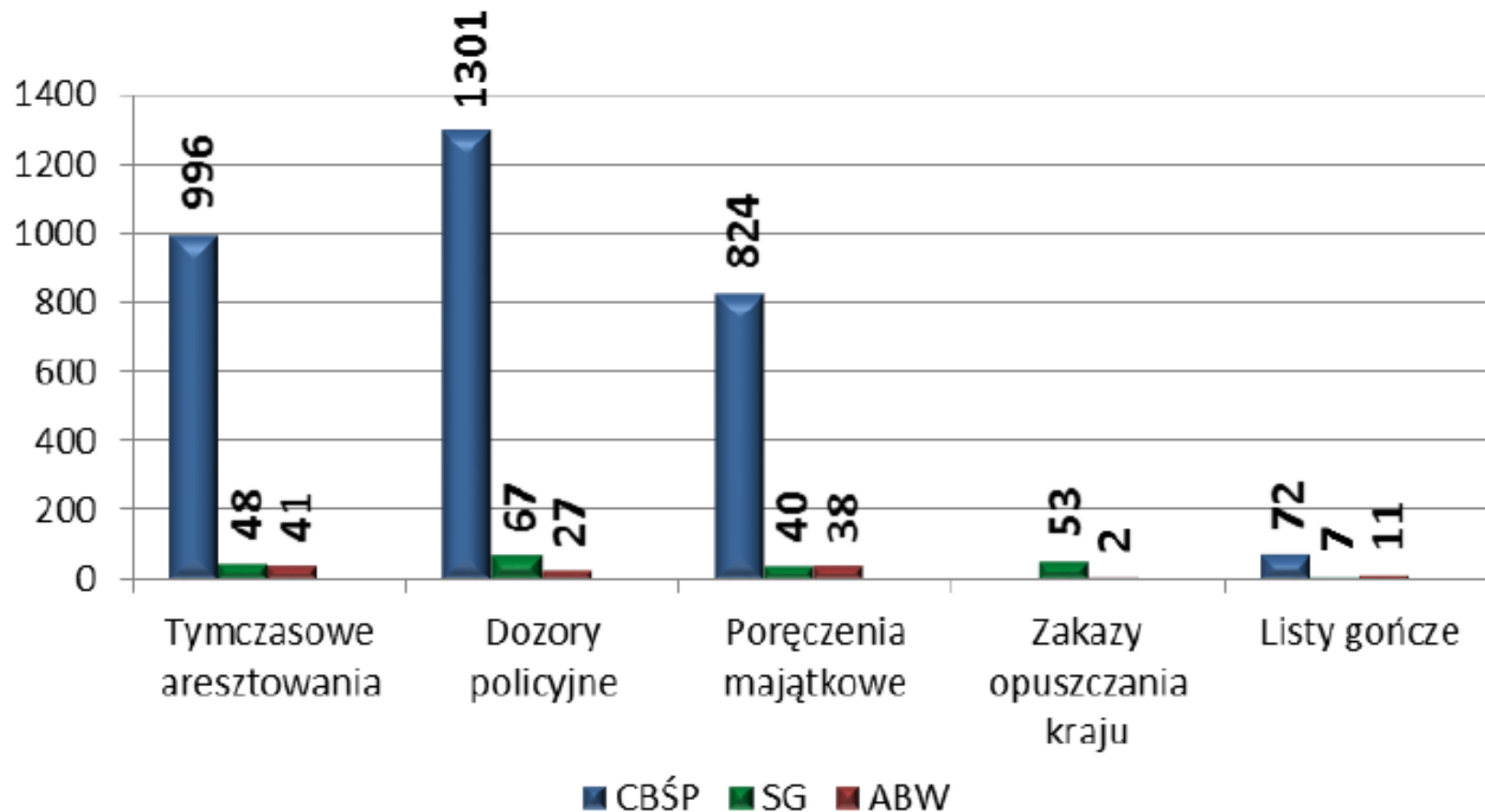
Według danych Służby Więziennej na 31 grudnia 2016 roku wykonywano 667 orzeczeń za przestępstwa z art. 258 k.k., z czego 375 prawomocnych, 14 nieprawomocnych i 278 tymczasowych aresztowań.

Liczba rozbitych lub zdestabilizowanych zorganizowanych grup przestępczych

Źródło: MSWiA, *Raport o stanie bezpieczeństwa w Polsce w 2016 roku.*

Liczba środków zapobiegawczych i listów gończych w sprawach dotyczących przestępczości zorganizowanej

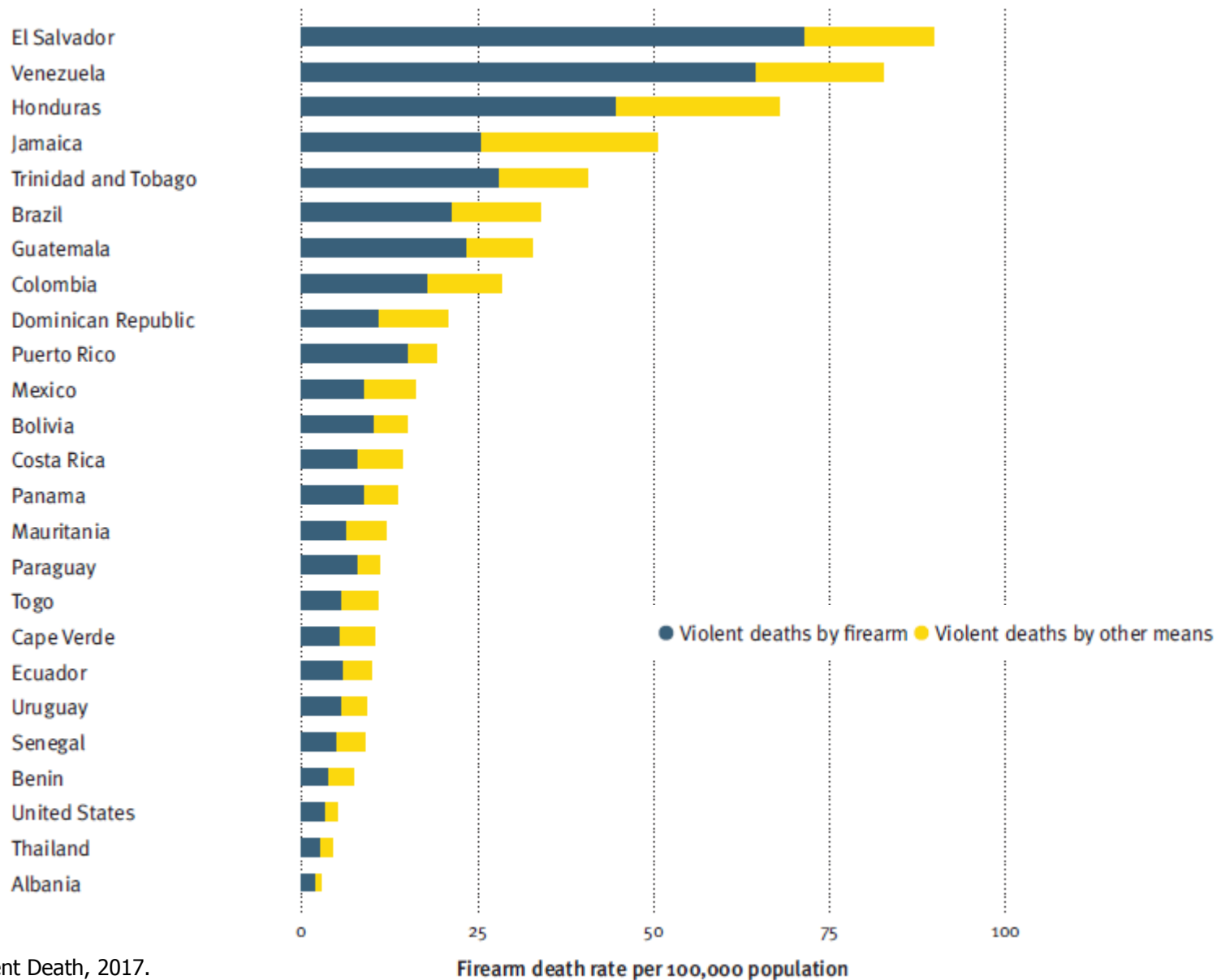

Źródło: MSWiA, Raport o stanie bezpieczeństwa w Polsce w 2016 roku.

Prognozy dotyczące przestępczości zorganizowanej

- W obszarze przestępczości kryminalnej należy spodziewać się dalszego wzrostu:
  - działalności grup przestępczych wywodzących się z środowisk pseudokibiców;
  - zagrożenia zorganizowaną przestępczością rozbójniczą;
  - przemytu i nielegalnego obrotu bronią palną (zwłaszcza z Czech i Słowacji);
  - przestępczości dot. fałszowania pieniędzy;
  - zainteresowania grup przestępczych (również międzynarodowych) czerpaniem korzyści z organizowania procederu nielegalnej migracji.
- W obszarze przestępczości narkotykowej należy spodziewać się dalszego wzrostu:
  - podaży i popytu na nowe substancje psychoaktywne, tzw. środki zastępcze, najczęściej importowane z Azji;
  - aktywności polskich grup przestępczych w zakresie przemytu marihuany i haszyszu z regionu Morza Śródziemnego oraz Europy Zachodniej, w tym głównie z Belgii i Holandii;
  - liczby nielegalnych laboratoriów metaamfetaminy prowadzonych w większości z udziałem obywateli Bułgarii i Wietnamu;
  - ryzyka pojawienia się w Polsce z kierunku wschodniego niebezpiecznych substancji, np. fentanylu i desomorfiny;
  - pojawienia się nowych prekursorów i preprekursorów do produkcji narkotyków syntetycznych, które nie zostały dotychczas objęte kontrolą ustawową;
  - popytu na kokainę.

Zabójstwa z wykorzystaniem broni palnej na 100 tys. mieszkańców, 2016

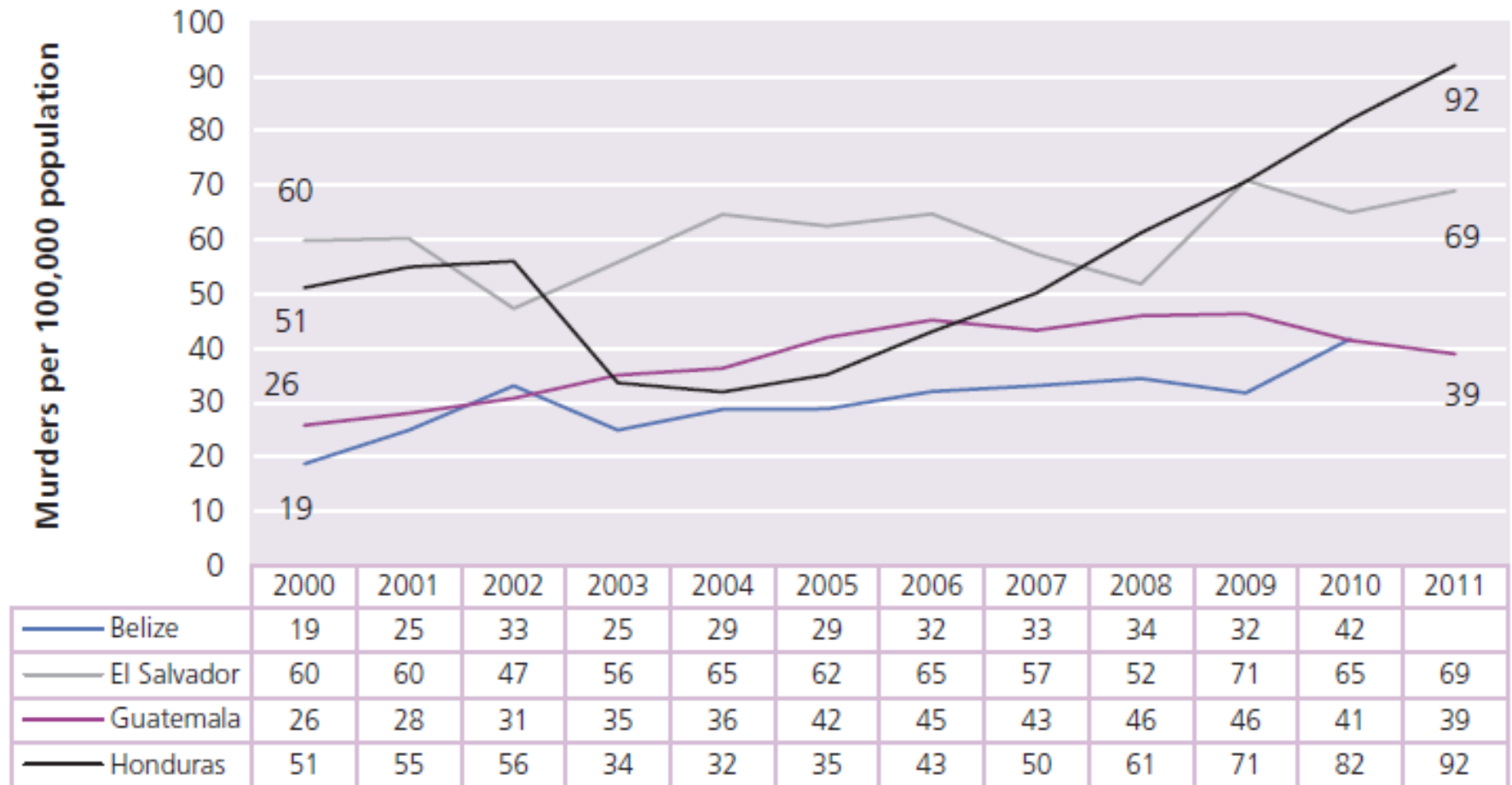
Źródło: Global Violent Death, 2017.

Mara Salvatrucha

Mara Salvatrucha (MS-13)	
Origin	Created by Salvadoran immigrants who fled the country during the civil war and settled in Los Angeles in the 1980s, the gang first appeared as a way of protecting the Salvadoran community from the gangs of other ethnic communities and other Central American immigrants joined rapidly. At the end of the civil wars in Central America (1996), the United States started deporting Central American immigrants convicted of certain offences. These deportees effectively imported Los Angeles-style gang culture to the post-conflict societies of El Salvador, Guatemala and Honduras.
No. of members	El Salvador: 12,000 Honduras: 7,000 Guatemala: 5,000
Distinctive signs	Tattoos, graffiti, hand signs, slang. <i>Mano dura</i> laws that made gang membership a criminal offence have forced gang members to abandon some of these signature behaviors, such as tattooing the face.
Areas of influence	Present in urban areas of El Salvador (San Salvador, Santa Ana, Sonsonate, La Libertad, San Miguel), Guatemala (Guatemala City, Chimaltenango, San José Pinula, Mixco, Villanueva), and Honduras.
Organization	Organized by "cliques" (<i>clicas</i>) in control of a small territory, the " <i>barrio</i> ". Local leaders are often referred to as " <i>cabecillas</i> ," " <i>palabrer</i> os" or " <i>ranfler</i> os". <i>Las Maras permanentes</i> are the members with the longest experience inside the gang, whereas the <i>Novatos</i> and <i>Simpatizantes</i> have less experience and therefore less power. Members in charge of killings are known as " <i>sicarios</i> " or " <i>gatiller</i> os". The nine leaders of the most powerful <i>clicas</i> form the " <i>Comisión</i> ," whose functions may include the right to activate the <i>luz verde</i> , a green light to the death sentence on a mara member found guilty of insubordination. As a result of <i>mano dura</i> policies which contributed to massive imprisonment of mareros, incarcerated members now organize their main operations from jails, communicating with the <i>cabecillas</i> through mobile phones.
Relations with other groups	Historical rivals of Mara 18. May work on an ad-hoc basis for drug trafficking organizations.
Activities	Mainly extortion (bus companies, local businesses, individuals), street-level drug trafficking (cannabis and some cocaine), theft and robberies, murder-for-hire.
Violence	While undeniably violent, the share of national homicides attributable to MS-13 varies between countries, and remains controversial.

Wskaźniki zabójstw w Ameryce Środkowej

Poland	2,2	2,0	1,9	1,7	1,7	1,5	1,3	1,4	1,2	1,3	1,1	1,2
Italy	1,3	1,2	1,1	1,2	1,2	1,0	1,1	1,1	1,0	1,0	0,9	0,9

Koszty przestępstw komputerowych, 2017

Region (World Bank)	Region GDP (USD, trillions)	Cybercrime Cost (USD, billions)	Cybercrime Loss (% GDP)
North America	20.2	140 to 175	0.69 to 0.87%
Europe and Central Asia	20.3	160 to 180	0.79 to 0.89%
East Asia & the Pacific	22.5	120 to 200	0.53 to 0.89%
South Asia	2.9	7 to 15	0.24 to 0.52%
Latin America and the Caribbean	5.3	15 to 30	0.28 to 0.57%
Sub-Saharan Africa	1.5	1 to 3	0.07 to 0.20%
MENA	3.1	2 to 5	0.06 to 0.16%
World	\$75.8	\$445 to \$608	0.59 to 0.80%

Źródło: CSIS & McAfee, Economic Impact of Cybercrime - No Slowing Down, February 2018.

Kradzież danych dot. kart kredytowych, 8.11.2009

Hakerzy z Mołdawii, Estonii i Rosji pozyskują dane o kartach kredytowych z serwera w Atlancie (USA).

Udaje im się zdobyć PIN kody do tych kart (za pomocą systemu komputerowego).

Na 3 kontynentach w ciągu 12 godzin okradzionych zostaje 2100 bankomatów.

Wybrano w sumie **9 mln USD**.

Zagrożenia w cyberprzestrzeni

Źródło: MSWiA.

Podstawowe kategorie przestępstw popełnianych w cyberprzestrzeni stanowią:

- oszustwa dokonywane za pośrednictwem Internetu;
- przestępstwa z wykorzystaniem elektronicznych instrumentów płatniczych, w tym w szczególności *phishing*, polegający m.in. na pozyskiwaniu za pośrednictwem Internetu wrażliwych danych (haseł, ID, loginów itp.), umożliwiającym przestępcze dokonywanie operacji finansowych drogą elektroniczną (Internet) na kontach bankowych, bez wiedzy i zgody ich prawowitych właścicieli;
- pedofilia i pornografia dziecięca – Internet umożliwia osobom o skłonnościach pedofilskich nie tylko pozyskiwanie i ewentualne rozpowszechnianie materiałów zawierających pornografię dziecięcą, ale również nawiązywanie kontaktów z małoletnimi w celu doprowadzenia do ich fizycznego spotkania i seksualnego wykorzystania;
- przestępstwa na szkodę właścicieli dóbr intelektualnych (w szczególności przez bezprawne rozpowszechnianie filmów, muzyki, gier komputerowych czy oprogramowania);
- handel towarami licencjonowanymi bez posiadania odpowiednich dokumentów w tym zakresie lub dobrami, których obrót pozostaje nielegalny (m.in. narkotyki i prekursory do ich produkcji, broń, materiały wybuchowe i odczynniki chemiczne służące do ich produkcji, chronione gatunki zwierząt);
- handel ludźmi i narządami ludzkimi;
- nielegalny handel towarami akcyzowymi, w tym w szczególności wyrobami tytoniowymi;
- handel przedmiotami pochodzącymi z przestępstw i nielegalny obrót dobrami dziedzictwa narodowego;
- wymuszenia czy kierowanie gróźb karalnych przez zorganizowane grupy przestępcze;
- nieuprawnione uzyskiwanie informacji (*hacking*), podsłuch komputerowy (*sniffing*), udaremnianie dostępu do informacji, przełamywanie zabezpieczeń komputerowych, złośliwe oprogramowania itp.;
- nielegalny hazard za pośrednictwem Internetu^{14.2}.

Kary za przestępstwa komputerowe w Polsce

Art. 267 §1. Kto bez uprawnienia uzyskuje dostęp do informacji dla niego nieprzeznaczonej, otwierając zamknięte pismo, podłączając się do sieci telekomunikacyjnej lub przełamując albo omijając elektroniczne, magnetyczne, informatyczne lub inne szczególne jej zabezpieczenie, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto bez uprawnienia uzyskuje dostęp do całości lub części systemu informatycznego.

§ 3. Tej samej karze podlega, kto w celu uzyskania informacji, do której nie jest uprawniony, zakłada lub posługuje się urządzeniem podsłuchowym, wizualnym albo innym urządzeniem lub oprogramowaniem.

Art. 268 § 1. Kto, nie będąc do tego uprawnionym, niszczy, uszkadza, usuwa lub zmienia zapis istotnej informacji albo w inny sposób udaremnia lub znacznie utrudnia osobie uprawnionej zapoznanie się z nią, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 2. Jeżeli czyn określony w § 1 dotyczy zapisu na informatycznym nośniku danych, sprawca podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

Art. 268a § 1. Kto, nie będąc do tego uprawnionym, niszczy, uszkadza, usuwa, zmienia lub utrudnia dostęp do danych informatycznych albo w istotnym stopniu zakłóca lub uniemożliwia automatyczne przetwarzanie, gromadzenie lub przekazywanie takich danych, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 2. Kto, dopuszczając się czynu określonego w § 1, wyrządza znaczną szkodę majątkową, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 3. Ściganie przestępstwa określonego w § 1 lub 2 następuje na wniosek pokrzywdzonego.

Kary za przestępstwa komputerowe w Polsce c.d.

Art. 269 § 1. Kto niszczy, uszkadza, usuwa lub zmienia dane informatyczne o szczególnym znaczeniu dla obronności kraju, bezpieczeństwa w komunikacji, funkcjonowania administracji rządowej, innego organu państwowego lub instytucji państwowej albo samorządu terytorialnego albo zakłóca lub uniemożliwia automatyczne przetwarzanie, gromadzenie lub przekazywanie takich danych, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto dopuszcza się czynu określonego w §1, niszcząc albo wymieniając informatyczny nośnik danych lub niszcząc albo uszkadzając urządzenie służące do automatycznego przetwarzania, gromadzenia lub przekazywania danych informatycznych.

Art. 269a. Kto, nie będąc do tego uprawnionym, przez transmisję, zniszczenie, usunięcie, uszkodzenie, utrudnienie dostępu lub zmianę danych informatycznych, w istotnym stopniu zakłóca pracę systemu komputerowego lub sieci teleinformatycznej, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

Art. 278 § 1. Kto zabiera w celu przywłaszczenia cudzą rzecz ruchomą, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto bez zgody osoby uprawnionej uzyskuje cudzy program komputerowy w celu osiągnięcia korzyści majątkowej.

Art. 287 § 1. Kto, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub wyrządzenia innej osobie szkody, bez upoważnienia, wpływa na automatyczne przetwarzanie, gromadzenie lub przekazywanie danych informatycznych lub zmienia, usuwa albo wprowadza nowy zapis danych informatycznych, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. W wypadku mniejszej wagi, sprawca podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Wybrane przestępstwa komputerowe w Polsce

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
art. 200a §1-2 k.k. (przestępstwa związane z pedofilią)	6	62	74	132	151	286	372
art. 269 §1-2 k.k. (atak na zasoby lub urządzenia informatyczne instytucji państwowych lub samorządowych)	0	5	5	9	7	4	6
art. 269a k.k. (atak na system komputerowy lub sieć teleinformatyczną)	18	30	30	34	52	111	40
art. 269b k.k. (udostępnianie urządzeń, programów lub danych służący popełnianiu przestępstw)	71	29	27	28	43	44	41

Źródło: MSWiA, *Raport o stanie bezpieczeństwa w Polsce w 2016 roku.*

Osoby osądzone za przestępstwa komputerowe

Ministerstwo Sprawiedliwości

W 2016 roku w sądach rejonowych z art. 268a k.k. (niszczenie lub uszkodzanie danych informatycznych) osądzono łącznie 28 osób, z czego 16 skazano. Kary pozbawienia wolności orzeczono w przypadku 7 osób (w tym w zawieszeniu: 5 przypadków). Uniewinniono 3 osoby.

Z art. 269a k.k. (zakłócanie pracy systemu komputerowego lub sieci teleinformatycznej) w sądach rejonowych osądzono 4 osoby, z czego 3 skazano.

Z art. 269b k.k. (wytwarzanie, pozyskiwanie, zbywanie, udostępnianie, urządzenia lub programu komputerowego do popełniania przestępstw) w 2016 roku w sądach rejonowych osądzono łącznie 40 osób, z czego 33 skazano. Kary pozbawienia wolności orzeczono w przypadku 11 osób (w tym w zawieszeniu 5 przypadków).

Ponadto na podstawie art. 287 k.k. (oszustwo komputerowe gospodarcze) w 2016 roku w sądach rejonowych osądzono łącznie 139 osób, z czego 117 skazano. Kary pozbawienia wolności orzeczono w przypadku 47 osób (w tym w zawieszeniu 24). Uniewinniono 5 osób.